

Бровченко Т.І.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Білоус Д.Є.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА АВТОНОМНА ОРГАНІЗАЦІЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У статті здійснено комплексне дослідження децентралізованих автономних організацій (DAO) як інноваційної форми організації спільної діяльності в межах розвитку технологій Web 3.0 та блокчейн-середовища. Встановлено, що сучасний стан правового регулювання DAO в Україні характеризується системною невизначеністю, що перешкоджає ефективній інтеграції таких організацій у національну правову систему та стримує розвиток цифрової економіки.

У межах дослідження розкрито правову природу децентралізованих автономних організацій, визначено їх основні ознаки: відсутність централізованого управління, саморегулювання на основі смарт-контрактів, відкритість і прозорість процесів управління, використання токенів для ухвалення рішень. Проаналізовано функціональні характеристики DAO, включно з механізмами децентралізованого голосування, участю власників токенів у прийнятті рішень та можливостями економічного стимулювання учасників.

Розглянуто особливості функціонування DAO на прикладі реальних проєктів, таких як FriesDAO, UkraineDAO та ConstitutionDAO. На основі аналізу продемонстровано різноманітність сфер застосування DAO: від благодійної діяльності до колективного володіння активами та підтримки суспільних ініціатив.

Окреслено основні переваги DAO: висока прозорість діяльності, демократичність процесів управління, зниження витрат на адміністрування, можливість залучення глобальної спільноти учасників. Водночас акцентовано увагу на потенційних ризиках, серед яких – технічні вразливості смарт-контрактів, складність юридичної відповідальності учасників, відсутність ефективних механізмів захисту прав і законних інтересів членів DAO у разі виникнення спорів.

Досліджено міжнародний досвід нормативного регулювання DAO, зокрема аналізовано підходи Швейцарії, Маршаллових Островів, Сінгапуру та інноваційну практику штату Вайомінг (США), де запроваджено спеціальні правові форми для DAO – Wyoming DAO LLC та DUNA.

На основі проведеного аналізу зроблено висновок про доцільність впровадження в Україні спеціального правового режиму для децентралізованих автономних організацій. Запровадження відповідного законодавчого регулювання сприятиме розвитку цифрових технологій, залученню інвестицій та утвердженню України як прогресивної юрисдикції у сфері Web 3.0.

Ключові слова: децентралізовані автономні організації (DAO), блокчейн, Web 3.0, Wyoming DAO LLC, смарт-контракти, DUNA.

Постановка проблеми. Концепція Web 3.0, заснована на принципах децентралізації та технологіях блокчейну, відкриває суспільству нові можливості для розвитку цифрової взаємодії, де користувачі можуть колективно управляти спільними ресурсами без централізованого контролю. Децентралізовані автономні організації стали не лише технологічною, а й соціальною інновацією. Нові організації пропонують альтернативу усталеним ієрархічним структурам управління.

Відсутність чіткого правового врегулювання децентралізованих автономних організацій у національному праві становлять вагомий теоретичний і практичний інтерес для подальшого розвитку цивільного права в умовах цифрової трансформації. На цьому тлі надзвичайно важливим є вивчення правової природи децентралізованих автономних організацій, міжнародного досвіду врегулювання нового явища та розробки відповідних законодавчих

механізмів для їх ефективної інтеграції у правове поле.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження проблеми децентралізованих автономних організацій належить зарубіжним науковцям, серед яких представники Гарвардської школи з корпоративного управління: Гейл Вайнштейн, Стівен Лофчі, Джейсон Шварц та інші. У своїй праці «A Primer on DAOs» науковці проаналізували ключові правові та регуляторні питання, з якими стикаються DAO, переваги та недоліки DAO тощо [1]. Джастін Гольбейн у статті «Wyoming's DUNA Law – A Legal Framework for Non-Profit DAOs and Open-Source Blockchain Networks» проаналізував розвиток правового визнання децентралізованих автономних організацій у США [2]. Нестор Дубневич у статті «The Most Popular Entities and Countries for DAO Registration» дослідив найпопулярніші організації та юрисдикції для DAO у 2025 році [3]. Серед українських науковців: Сержанов В.В., Андришин В.П., Кочан Я.Л. у своїй науковій роботі «Децентралізовані автономні організації (ДАО), як блокчейн допомагає людям працювати над спільною метою та інвестувати, не довіряючи один одному» розглянули сутність децентралізованих автономних організацій [4]. Птащенко О. у науковій статті «Особливості функціонування децентралізованих автономних організацій» проаналізувала загальний розвиток децентралізованих автономних організацій в умовах цифрової економіки [5]. Віровець Д. В. Обушний С. М. у статті «Децентралізовані автономні організації як інноваційна форма економічної співпраці в цифровому суспільстві» визначили можливості використання децентралізованих автономних організацій як інноваційної форми економічної співпраці в цифровому суспільстві [6]. Кулик О. Гудіма Т. Сошников А. у науковій роботі «Децентралізована автономна організація: переосмислення правової парадигми» виявили особливості правових аспектів функціонування децентралізованих автономних організацій, визначили їхні ознаки та правовий статус [7]. Незважаючи на зростаючий інтерес до інноваційної форми організаційної структури, низка ключових питань залишаються відкритими. Це зумовлює актуалізацію подальших досліджень у цій сфері та потребу у глибшому науковому осмисленні даного феномену.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження децентралізованих автономних організацій у контексті цифровізації суспільних відносин.

Відповідно до поставленої мети визначено такі основні завдання:

- дослідити особливості правового статусу децентралізованих автономних організацій;
- розкрити сутність DAO, їх функціональні характеристики, переваги та потенційні ризики;
- проаналізувати міжнародний досвід нормативно-правового регулювання DAO.

Виклад основного матеріалу. Децентралізована автономна організація (далі – decentralized autonomous organization або DAO) представляє собою інноваційну форму організаційної структури, яка функціонує на базі блокчейн-технологій, що дозволяє алгоритмічно керувати організацією (повністю або частково) за допомогою смарт-контрактів, які автоматично виконуються комп'ютерними системами [1]. DAO є прозорими, автономними та децентралізованими у своєму управлінні та процесі прийняття рішень. На відміну від традиційних організацій із вертикальною ієрархією, DAO більше схожі на децентралізовані мережі, де кожен учасник може впливати на функціонування системи.

Сучасний стан правового регулювання децентралізованих автономних організацій в Україні характеризується системною невизначеністю. Згідно з ч. 1 ст. 80 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) юридичною особою визнається організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку [8]. Без відповідної державної реєстрації DAO не наділена цивільною правоздатністю та дієздатністю, що унеможливує її повноцінну участь у правовідносинах. Функціонування децентралізованих автономних організацій поза правовим полем породжує низку проблем: починаючи з питання визначення місцезнаходження юридичної особи, яке, згідно зі ст. 93 ЦК України, не може бути обмежене виключно віртуальним простором, закінчуючи питанням правової класифікації DAO як товариства, установи чи іншої юридично визнаної форми.

Відповідно до положень українського законодавства, варто зазначити, що сама діяльність, пов'язана з пропозицією обміну, передачі чи зберігання віртуальних активів, може бути підставою для класифікації DAO як постачальника послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів. Згідно з п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про віртуальні активи», який був прийнятий Верховною Радою України від 17.02.2022 та набуде чинності з дня внесення змін до Податкового кодексу, такими постачальниками можуть бути виключно юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності [9].

Вибір організаційно-правової форми є важливим і водночас дискусійним питанням, яке вимагає уважного аналізу, оскільки це важливий аспект будь-якої підприємницької діяльності. Законодавством не передбачено чітко визначеної організаційно-правової форми для відповідного суб'єкта. Згідно з ч. 3 ст. 81 ЦК України організаційно-правові форми передбачені лише для юридичних осіб приватного права [8]. Децентралізовані автономні організації переважно функціонують в сфері приватноправових відносин. Функціонування DAO, як юридичної особи публічного права, потребує ретельного аналізу через децентралізовану природу такого об'єднання. Відсутність чітко визначеної організаційно-правової форми для децентралізованих автономних організацій в ЦК України породжує незрозумілість, які саме закони до них застосовувати. Вирішенням може стати надання DAO статусу юридичної особи шляхом їх інкорпорації в існуючі правові форми, закріплені у ст. 83 ЦК України, такі як товариства, установи або інші передбачені законодавством організаційно-правові структури. Кожна з організаційно-правових форм юридичних осіб приватного права здатна мати свої різновиди та особливості правового статусу, котрі, як правило, встановлюються законодавством. В той же час законодавець встановлює, що положення глави 7 ЦК України «Загальні положення про юридичну особу» поширюються на всі товариства та установи, якщо інші правила не передбачені законом для окремих їх видів [8].

Децентралізовані автономні організації активно розвиваються та розширюють свою діяльність у різних сферах. Це відкриває новий етап у розвитку DAO, де децентралізоване управління виходить за межі суто цифрового простору і починає впливати на реальний сектор економіки.

Наприклад, децентралізована автономна організація FriesDAO об'єднала криптовалюту з реальним бізнесом у сфері фаст-фуду. Проект використовує блокчейн технології для управління мережами ресторанів швидкого харчування, надаючи власникам токенів можливість брати участь у прийнятті рішень. Власники токенів FRIES можуть впливати на такі аспекти, як зміна меню, вибір постачальників та розподіл доходів тощо [1]. Цей проект став сміливою спробою перенести принципи Web 3.0 у реальний сектор економіки.

Інвестори з усього світу можуть переказувати кошти, зазвичай у криптовалюті, такої як Ethereum або Tether, до ончейн-скарбниці DAO, отримуючи натомість токени управління. Завдяки блокчейну

забезпечується безпрецедентна прозорість фінансових потоків, оскільки кожна транзакція фіксується в публічному реєстрі, доступному для перевірки будь-яким учасником мережі [1]. DAO вже довели свою ефективність у швидкому залученні значних коштів за короткий час.

DAO можуть ефективно діяти в кризових умовах, забезпечуючи оперативне, прозоре та децентралізоване фінансування без участі посередників, на відміну від традиційних благодійних структур. Після вторгнення Росії в Україну 24.02.2022 децентралізовані автономні організації продемонстрували свою ефективність у швидкому зборі фінансової допомоги. Так, UkraineDAO менш ніж за 72 години зібрав майже 7 мільйонів доларів США в Ethereum, випустивши NFT із зображенням українського прапора [10].

Яскравим прикладом швидкого залучення значних коштів стала ConstitutionDAO, яка була створена для придбання рідкісного першого друку Конституції США 1787 року на аукціоні Sotheby's. За тиждень DAO змогла зібрати близько 47 мільйонів доларів США у Ethereum, кожен з учасників отримав токени управління PEOPLE пропорційно своєму внеску. Однак ConstitutionDAO не стала переможцем аукціону, а після невдачі решта коштів була передана на благодійність. Для участі в аукціоні Sotheby's потрібна була юридична особа для DAO, яка могла б офіційно подавати заявку та укладати угоди. Проблема вдалося подолати завдяки застосуванню форми Wyoming DAO LLC [1].

Таким чином, DAO стають потужним інструментом трансформації традиційних економічних та соціальних моделей, поступово стираючи межі між цифровим і фізичним світами. Вони демонструють унікальну здатність об'єднувати глобальні спільноти навколо спільних цілей: від управління фізичними компаніями, як у випадку з FriesDAO, до збору фінансової допомоги на кшталт UkraineDAO. Технологія блокчейн, що лежить в основі DAO, забезпечує прозорість, швидкість та децентралізацію процесів.

Децентралізовані автономні організації є відносно новим явищем, яке потребує детального аналізу з точки зору функціонування на блокчейні, членства, управління та отримання прибутку тощо.

Більшість DAO функціонують на блокчейні Ethereum, хоча є й інші мережі. Усі правила та процедури кодуються у вигляді смарт-контрактів, які автоматично виконуються комп'ютерними системами без участі посередників. Будь-які зміни

в коді DAO можуть бути запропоновані учасниками та прийняті через механізми голосування, що забезпечує гнучкість і прозорість організацій [4, с. 130].

Членство в DAO засноване на володінні цифровими токенами. На відміну від традиційних корпорацій, де інвестори отримують акції, учасники DAO отримують токени – унікальні цифрові активи. Токени можна придбати за реальні цінності на криптовалютних біржах, отримати як винагороду за виконання робіт або надання послуг для DAO, а також через механізми розподілу, такі як airdrop [5].

Управління в DAO будується на принципах децентралізації. Голосування зазвичай є пропорційним до кількості токенів у власності. Однак деякі організації експериментують з альтернативними моделями, зокрема впроваджують принцип «один голос на члена» для запобігання концентрації влади [4, с. 131].

Для інвесторів DAO пропонують два основні шляхи отримання прибутку. Перший передбачає зростання ринкової вартості токенів у разі успішного розвитку організації. DAO може спрямовувати прибуток на викуп власних токенів, збільшуючи їх рідкість і, відповідно, ціну. Другий шлях полягає в перерозподілі прибутку між учасниками за аналогією з дивідендами у традиційних компаніях [5]. Проте економічні моделі DAO продовжують еволюціонувати, і багато питань залишаються відкритими, зокрема, через відсутність чітких регуляторних рамок.

Децентралізовані автономні організації мають значний потенціал для автоматизації цивільних правовідносин, проте їх поява вимагає переосмислення класичних правових інститутів. Розглянемо основні переваги та недоліки DAO.

DAO здатні забезпечувати прямий та демократичний механізм управління через використання смарт-контрактів. На відміну від традиційних корпоративних структур, які часто стикаються зі значними накладними витратами на адміністрування, координацію персоналу та управлінські процеси, DAO функціонують безпосередньо через алгоритмічні механізми смарт-контрактів [6, с. 28]. Це дозволяє автоматизувати процеси управління, усуваючи необхідність у посередниках та забезпечуючи швидке і прозоре виконання прийнятих рішень. Зменшення або повністю виключення людського фактора у процесі функціонування DAO значно знижує ризики шахрайства, помилок і маніпуляцій. Усі операції прозорі та доступні для перевірки будь-яким учасником мережі. Загалом,

використання смарт-контрактів підвищує довіру між учасниками та мінімізує витрати.

Перевагою децентралізованих автономних організацій є їхня висока ефективність, що зумовлена відсутністю традиційних бюрократичних структур, гнучкістю управління та глобальним доступом [6, с. 28]. DAO забезпечують легкий доступ до членства для осіб з усього світу, що сприяє глобальній інклюзивності. Це дозволяє об'єднувати людей з різних професійних сфер та економічних умов, створюючи спільний простір для колаборації. DAO автоматично агрегує фінансові, інтелектуальні та трудові ресурси з усього світу, спрямовуючи їх на конкретні задачі без витрат на офіси, логістику чи посередників.

Додатковим фактором ефективності DAO є автономність учасників, які беруть участь у процесах самостійно, без необхідності підпорядковуватися централізованій управлінській структурі [6, с. 29]. Це дає змогу залучати висококваліфікованих спеціалістів, які можуть одночасно працювати над кількома DAO-проектами, оптимізуючи власні ресурси та підвищуючи загальну продуктивність організації. Такий підхід створює умови для конкурентоспроможності DAO у залученні висококваліфікованих спеціалістів, що є важливим аспектом їхнього сталого розвитку. Крім того, децентралізована природа DAO дає змогу оперативно ініціювати обговорення питань, що потребують уваги, залучаючи безпосередньо всіх зацікавлених учасників. Така модель сприяє підвищенню якості прийнятих рішень завдяки врахуванню широкого спектра думок та аналітичного підходу до вирішення проблем.

Проте, незважаючи на переваги, DAO мають низку недоліків. Технічні обмеження децентралізованих автономних організацій являють собою комплексну проблему, що стримує їхнє широке впровадження та ефективне функціонування у сучасному технологічному середовищі. Ключовою технічною проблемою DAO є вразливість смарт-контрактів до програмних помилок. Інцидент із The DAO у 2016 році продемонстрував вразливість смарт-контрактів, коли через помилку в коді було викрадено близько 60 мільйонів доларів США [11]. Така вразливість підкреслює необхідність ретельного аудиту коду та впровадження багаторівневих систем безпеки, однак навіть при цьому залишається ризик непередбачених сценаріїв атак. Проблема масштабування блокчейн-мереж також створює суттєві обмеження для DAO, оскільки пропускна здатність основних мереж, таких як Ethereum, залишається недостат-

ньою для обробки великої кількості транзакцій. Технічна складність участі у DAO вимагає від учасників розуміння криптографії, блокчейн-технологій та програмування, що значно обмежує доступність цих організацій для широкого кола потенційних учасників. Крім того, більшість DAO стикаються з технічними обмеженнями щодо гнучкості та адаптивності їхнього коду, оскільки внесення змін до основних протоколів вимагає досягнення консенсусу та проходження складних процедур оновлення, що ускладнює швидке реагування на нові виклики та можливості.

Ключовою проблемою є відсутність чітких законодавчих норм, адаптованих до DAO, які б враховували унікальну природу та механізми функціонування цього об'єднання. Ця невизначеність часто змушує DAO вибирати між двома неоптимальними шляхами: відмова від децентралізації, щоб вписатися в існуючі правові структури, або діяти в умовах правової невизначеності, яка не може належним чином захистити членів або служити цілям DAO [2]. У відповідь на ці виклики деякі юрисдикції світу розробили спеціальні правові рамки для визнання та регулювання DAO.

Наприклад, у Швейцарії DAO можна зареєструвати як асоціацію або фонд, що дозволяє організації отримати правовий статус відповідно до місцевого законодавства. Такий підхід забезпечує гнучкість у структурі управління та можливість діяльності в межах правового поля. Крім того, можна заснувати фонд на Кайманових островах, де існують сприятливі умови для криптоорієнтованих проєктів, зокрема в аспекті оподаткування та конфіденційності. Ще однією перспективною юрисдикцією є Маршаллові Острови, де нещодавно було ухвалено спеціальне законодавство, що дозволяє створювати DAO у формі товариства з обмеженою відповідальністю. У низці юрисдикцій, зокрема в Сінгапурі, на Британських Віргінських Островах та в Гонконгу найпоширенішою юридичною формою для реєстрації DAO є товариство з обмеженою відповідальністю [7, с. 552].

У межах дослідження значний інтерес становить досвід Вайомінгу (США). Штат Вайомінг є лідером у розробці законодавства для організацій, що використовують технологію блокчейн. У липні 2021 року Вайомінг став першим штатом США, який ухвалив законодавство, що дозволяє офіційно реєструвати децентралізовані автономні організації. Правова форма Wyoming DAO LLC є доповненням до вже чинної правової форми Wyoming LLC [3]. Закон про доповнення до децентралізованих автономних організацій Вайо-

мінгу встановлює базові вимоги до керованих або алгоритмічно керованих учасників організації та містить визначення та положення щодо створення DAO, статут організації, операційні угоди, розумні контракти, менеджмент, стандарти поведінки, членство, права голосу, відкликання членів та розпуск [12]. Станом на березень 2023 року в реєстрі Wyoming LLC налічується понад 800 юридичних осіб DAO [13].

У липні 2024 року набув чинності Закон штату Вайомінг про децентралізовану некомерційну асоціацію (далі – decentralized unincorporated nonprofit associations або DUNA), що став подальшим розвитком правового визнання децентралізованих автономних організацій. Ці нові типи DAO призначені для того, щоб дозволити формувати некомерційні благодійні організації в публічних мережах з відкритим вихідним кодом з підтримкою блокчейну, поза межами контролю великих технологічних корпорацій [2]. Тобто такі організації не залежать від великих компаній на кшталт Google, Microsoft чи Apple, які часто володіють або контролюють інфраструктуру, платформи чи дані. DUNA забезпечує DAO легальне існування, дозволяючи їм укладати договори з третіми сторонами, брати участь у судових процесах, сплачувати податки та дотримуватися урядових постанов, де такі існують. Члени організації несуть обмежену відповідальність за дії організації, так само, як корпорації та інші організації за законами США.

В Україні DAO функціонують в умовах правової невизначеності, що не забезпечує належного захисту прав учасників та не сприяє ефективному досягненню цілей таких організацій. Правові виклики становлять перешкоду для широкомасштабного впровадження DAO та потребують інноваційних підходів. Досвід окремих юрисдикцій, зокрема Швейцарії, Кайманових островів, Маршаллових Островів тощо, свідчить про поступове формування нормативно-правової бази, що враховує специфіку DAO. Особливо важливим для розробки національного законодавства щодо регулювання DAO є досвід впровадження у Вайомінгу (США) правових форм Wyoming DAO LLC та DUNA, які створюють можливості для легального існування комерційних та некомерційних DAO.

Висновки. У результаті комплексного дослідження децентралізованих автономних організацій, як інноваційної форми організаційної структури, можна зробити наступні висновки.

Стрімкий розвиток блокчейн-технологій зумовлює поступову інтеграцію DAO у сферу

цивільних правовідносин як на міжнародному рівні, так і в Україні. Децентралізовані автономні організації, які базуються на блокчейн-технологіях, забезпечують безпрецедентний рівень прозорості, автономності та впроваджують принципово нову децентралізовану модель управління. Однак сучасний стан правового регулювання DAO в Україні характеризується системною невідповідністю. Відсутність відповідної нормативно-правової бази унеможливує повноцінну участь DAO у цивільних правовідносинах та створює перешкоди для їхньої подальшої діяльності в українському правовому полі.

DAO мають значний потенціал для трансформації традиційних організаційних структур. Досвід таких проєктів, як FriesDAO, UkraineDAO та ConstitutionDAO, доводить спроможність децентралізованих автономних організацій швидко залучати фінансові ресурси та ефективно управляти ними. Основними перевагами DAO є прямий та демократичний механізм управління через смарт-контракти, висока ефек-

тивність, зумовлена відсутністю традиційних бюрократичних структур, та глобальна доступність. Серед основних недоліків DAO можна виділити технічні обмеження, зокрема вразливість смарт-контрактів до програмних помилок, проблеми масштабування блокчейн-мереж та технічна складність участі.

Ключовою проблемою залишається відсутність чітких законодавчих норм, що враховують унікальну природу та механізми функціонування DAO. Аналіз міжнародного досвіду регулювання DAO, зокрема, Швейцарії, Маршаллових Островів та інших юрисдикцій, свідчить про поступове формування нормативно-правової бази. Особливо прогресивним є досвід штату Вайомінг (США), який запровадив спеціальні правові форми Wyoming DAO LLC та DUNA для комерційних та некомерційних децентралізованих автономних організацій. Такі інноваційні моделі регулювання можуть стати корисним правовим орієнтиром для України під час формування власної регуляторної політики у цій сфері.

Список літератури:

1. A Primer on DAOs. The Harvard Law School Forum on Corporate Governance. URL: <https://corpgov.law.harvard.edu/2022/09/17/a-primer-on-daos/> (date of access: 01.04.2025).
2. Wyoming's DUNA Law – A Legal Framework for Non-Profit DAOs and Open-Source Blockchain Networks – Hot Topics in International Trade – October 2024 | JD Supra. URL: <https://surl.li/ycymar> (date of access: 11.04.2025).
3. Dubnevych N. The Most Popular Entities and Countries for DAO Registration. Legal Nodes – A Legal Platform for Global Companies. URL: <https://surl.li/wxdlpg> (date of access: 11.04.2025).
4. Сержанов В.В., Андришин В.П., Кочан Я.Л. Децентралізовані автономні організації (DAO), як блокчейн допомагає людям працювати над спільною метою та інвестувати, не довіряючи один одному. Науковий вісник Ужгородського університету. 2023. № 2. С. 130-131.
5. Птащенко О. В. Особливості функціонування децентралізованих автономних організацій. Науковий вісник міжнародної асоціації науковців. 2023. Т. 2, №2. URL: <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2023-2-2-6> (дата звернення: 07.04.2025).
6. Віровець Д. В. Обушний С. М. Децентралізовані автономні організації як інноваційна форма економічної співпраці в цифровому суспільстві. Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. 2023. № 3. С. 28-29.
7. Кулик О. Гудіма Т. Сошников А. Децентралізована автономна організація: переосмислення правової парадигми. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ. 2024. № 3. С. 552–557.
8. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 9 квіт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 13.04.2025).
9. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 13.04.2025).
10. Your connected workspace for wiki, docs & projects | Notion. URL: <https://surl.li/snkzab> (date of access: 13.04.2025).
11. The DAO: What Was the DAO Hack?. Gemini EU: Trade Bitcoin & Other Cryptos | Gemini. URL: <https://www.gemini.com/cryptopedia/the-dao-hack-makerdao> (date of access: 13.04.2025).
12. SF0038 – Decentralized autonomous organizations. Legislative Service Office. URL: <https://www.wyoleg.gov/Legislation/2021/SF0038> (date of access: 13.04.2025).
13. Team L. N. Wyoming LLC as a DAO Legal Wrapper: What You Need to Know. Legal Nodes – A Legal Platform for Global Companies. URL: <https://legalnodes.com/article/wyoming-dao-llc> (date of access: 13.04.2025).

**Brovchenko T.I., Bilous D.Ye. DECENTRALIZED AUTONOMOUS ORGANIZATION:
LEGAL ASPECTS AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

The article presents a comprehensive study of decentralized autonomous organizations (DAO) as an innovative form of collaborative activity within the development of Web 3.0 technologies and the blockchain environment. It has been established that the current state of DAO legal regulation in Ukraine is characterized by systemic uncertainty, which hinders the effective integration of such organizations into the national legal framework and restrains the development of the digital economy.

The legal nature of decentralized autonomous organizations has been revealed, and their key features have been identified, including the absence of centralized management, self-regulation based on smart contracts, transparency and openness of governance processes, and the use of tokens for decision-making. Functional characteristics of DAOs are analyzed, including decentralized voting mechanisms, token holders' participation in governance, and economic incentive models for participants.

The specifics of DAO functioning are considered based on real-life examples, such as FriesDAO, UkraineDAO, and ConstitutionDAO. The analysis demonstrates the wide range of DAO applications, from charitable activities to collective asset ownership and support for social initiatives.

The article outlines the main advantages of DAOs: a high level of operational transparency, democratization of governance processes, reduction of administrative costs, and the ability to engage a global community of participants. At the same time, attention is drawn to the potential risks associated with DAOs, including smart contract vulnerabilities, the complexity of assigning legal responsibility to participants, and the lack of effective mechanisms to protect members' rights and interests in case of disputes.

The international experience of DAO regulation is studied, particularly the approaches of Switzerland, the Marshall Islands, Singapore, and the innovative practice of the State of Wyoming (USA), where special legal forms such as the Wyoming DAO LLC and DUNA have been introduced.

Based on the conducted analysis, the article concludes that the introduction of a special legal framework for decentralized autonomous organizations in Ukraine is advisable. Establishing appropriate legislation would promote the development of digital technologies, attract investments, and position Ukraine as a progressive jurisdiction in the Web 3.0 sphere.

The article presents a comprehensive study of decentralized autonomous organizations (DAOs) as an innovative form of organizational structure in the context of Web 3.0 and blockchain technologies. The author establishes that the current state of legal regulation of DAOs in Ukraine is characterized by systemic uncertainty, which creates significant obstacles to the full integration of such organizations into the national legal framework.

The author reveals the legal nature of decentralized autonomous organizations, their main features, functional characteristics and mechanisms of functioning. The author analyzes the peculiarities of membership in DAOs, token management, and potential economic models of profit generation. The practical application of DAOs in various fields is demonstrated using the examples of FriesDAO, UkraineDAO and ConstitutionDAO. The main advantages and potential risks of decentralized organizations are considered.

International experience in regulating DAOs, in particular the practice of such jurisdictions as Switzerland, the Marshall Islands, Singapore and others, is studied. Particular attention is paid to the innovative experience of the State of Wyoming (USA), which has developed special legal forms of Wyoming DAO LLC and DUNA for commercial and non-profit decentralized autonomous organizations. Based on the analysis, the author determines that the progressive international experience of DAO regulation may become a useful legal guideline for Ukraine in formulating its own regulatory policy in this area.

Key words: decentralized autonomous organizations (DAOs), blockchain, Web 3.0, Wyoming DAO LLC, smart contracts, DUNA.